

کد اخلاق چیست؟

یک کد بین‌المللی است که توسط سامانه ملی اخلاق در پژوهش‌های زیست‌پزشکی، پس از انجام داوری و بررسی پژوهش توسط داوران کمیته اخلاق در پژوهش، صادر می‌شود.

دانشگاه علامه طباطبائی، از سال ۱۳۹۷ جواز صدور کد اخلاق را اخذ نمود است. پس از انجام داوری، پژوهشگر پژوهش خود را بر اساس نظرات این کمیته پیش خواهد برد. داوران کمیته، شامل اساتیدی در داخل و خارج از دانشگاه هستند که برای متقاضی ناشناس باقی خواهند ماند. هرچند اخذ کد اخلاق به لحاظ اداری ضروری نیست؛ اما در زمان اقدام برای چاپ مقالات مستخرج از پایان‌نامه، رساله یا طرح پژوهشی، به آن نیاز خواهد بود؛ چراکه برای چاپ مقاله در بسیاری از نشریات معتبر داخلی و خارجی، به‌ویژه در حوزه‌هایی چون پزشکی و روان‌پزشکی، ارائه کد اخلاق لازم است. کدی که صادر خواهد شد، بین‌المللی و قابل ارائه به نشریات خارجی نیز می‌باشد.

شرایط اخذ کد کدامند؟

- پژوهش مداخله‌ای باشد (و یا شامل هرگونه ارتباط با آزمودنی: مصاحبه، پرسش‌نامه و...)
- پروپوزال به تصویب گروه آموزشی رسیده باشد؛
- پژوهش وارد مرحله گردآوری داده‌ها نشده باشد و پژوهشگر بتواند متعهد شود که تا بعد از صدور کد نیز، پژوهش وارد این مرحله نخواهد شد؛ حتی اگر روند داوری و صدور کد اخلاق طولانی شد.

آیا اخذ کد الزامی است؟

خیر، به لحاظ روال اداری دانشگاه، هیچ الزامی به اخذ کد اخلاق برای انجام روندهایی چون پیش‌دفاع، دفاع، فارغ‌التحصیلی و... وجود ندارد.

چرا کد اخلاق بگیریم؟

با اعمال نظر کمیته اخلاق بر پژوهش شما، به‌طور رایگان از نظرات این متخصصان و اساتید بهره‌مند می‌شود؛ به نحوی که پژوهش از اصول علمی/اخلاقی عدول نکند.. علاوه بر اینکه این نظارت نوعی وجهه و اعتبار به پژوهش شما می‌بخشد، شما برای چاپ مقالات مستخرج از پایان‌نامه، رساله و طرح پژوهشی خود در بسیاری از نشریات معتبر داخلی و خارجی، نیاز به ارائه کد اخلاق خواهید داشت.

چگونه اقدام کنیم؟

در صورتی که پژوهش شما دارای شرایط ذکر شده است، ابتدا کلیه فرم‌های لازم را از وب سایت دانشکده دانلود نمایید و سپس مطابق این راهنما تکمیل کنید و به همراه فایل **Word** پروپوزال مصوب گروه + پیشینه پژوهش ایرانداک + فایل **Word** پروتکل‌های پرسش‌نامه/مصاحبه (در صورتی که در داخل فایل پروپوزال موجود نیستند) برای کارشناس دانشکده ایمیل نمایید (sdatiatu@gmail.com).

فرم‌ها شامل چه مواردی هستند؟

فرم‌های اداری:

- فرم پیش از اعطای کد (Word)

کلیه اطلاعات خواسته شده در این فرم ضروری و در سامانه اخلاق، ستاره‌دار هستند و بدون یکی از آنها اطلاعات شما ثبت نمی‌شود. دانشجویان دکتری دقت فرمایند، در این فرم، منظور از استاد راهنمای دوم، استاد مشاور نیست؛ در صورتی که پژوهش شما تنها یک استاد راهنما دارد، بخش مربوط به استاد راهنمای دوم را خالی بگذارید. شما باید همه اطلاعات این فرم را تکمیل و به صورت **Word** ارسال نمایید.

- فرم درخواست و تعهد دانشجو (pdf)

طبق این فرم شما متعهد می‌شوید که در هنگام ارائه درخواست، وارد مرحله گردآوری داده‌ها نشده و همچنین تا بعد از صدور کد نیز وارد این مرحله نخواهید شد. فرم را تکمیل کنید، پرینت بگیرید، آن را امضاء کنید و تصویر (اسکن) فایل امضاء شده را به صورت **pdf** ارسال نمایید.

- فرم تأیید استاد/اساتید راهنما (pdf)

طبق این فرم استاد/اساتید راهنمای شما، تاریخ تصویب پروپوزال در گروه و همچنین این نکته را تأیید می‌نمایند که در هنگام ارائه درخواست، پژوهش وارد مرحله گردآوری نشده و تا بعد از صدور کد هم وارد این مرحله نخواهد شد. از این فایل را تکمیل کنید پرینت بگیرید، به امضای استاد/اساتید راهنما برسانید و تصویر (اسکن) فایل/فایل‌های امضاء شده را به صورت **pdf** ارسال نمایید. در صورتی که پژوهش شما دو استاد راهنما دارد، باید دو فرم تأیید از هر دو استاد گرامی تهیه نمایید.

فرم‌های رضایت‌نامه‌ای:

- همه فرم‌های رضایت‌نامه‌ای جهت ارائه به آزمودنی‌هاست (پس از صدور کد و در هنگام آغاز گردآوری داده‌ها).
- فرم‌ها را با در نظر داشتن این نکته تنظیم نمایید که قرار است پس از صدور کد و در هنگام آغاز گردآوری داده‌ها، آنها را به آزمودنی‌ها ارائه و امضاء نمایید.
- فرم‌های رضایت‌نامه‌ای را متناسب با پژوهش خود تنظیم نمایید.

- فرم‌های رضایت‌نامه‌ای را بدون امضاء و در قالب فایل Word ارسال نمایید.
- نمونه این فرم‌ها را به پایان‌نامه، رساله یا طرح پژوهشی ضمیمه خواهید نمود.

- رضایت‌نامه آگاهانه شرکت در پژوهش (Word)

تنظیم این رضایت‌نامه، برای تمامی انواع پژوهش‌ها الزامی است. آن را در قالب Word ارسال نمایید.

- رضایت‌نامه پرسشنامه‌ای (Word)

تنظیم این رضایت‌نامه، برای پژوهش‌های پرسش‌نامه‌ای لازم است. این فرم را در قالب Word ارسال نمایید. در صورتی که پژوهش شما شامل پرسش‌نامه نیست؛ نیازی به تنظیم آن ندارید.

- رضایت‌نامه مصاحبه‌ای (Word)

تنظیم این فرم برای پژوهش‌های مصاحبه‌ای لازم است. این فرم را در قالب Word ارسال نمایید. در صورتی که پژوهش شما شامل مصاحبه نیست؛ نیازی به تنظیم آن ندارید. در صورتی که پژوهش شما هم شامل پرسش‌نامه و هم مصاحبه است، تنظیم هر دو آنها ضرورت دارد.

علاوه بر فرم‌های دانلود شده، چه مدارکی ضروری است؟

- فایل پروپوزال مصوب گروه آموزشی (Word)

پروپوزال نهایی که به تصویب گروه آموزشی رسیده است را در قالب Word به همراه سایر فرم‌های دانلود شده، ارسال نمایید. آنچه داوری می‌شود، پروپوزال، فرم‌های رضایت‌نامه‌ای و پروتکل‌های مصاحبه و پرسش‌نامه شماست.

- فایل پروتکل‌های مصاحبه/پرسش‌نامه (Word)

در صورتی که پروتکل‌های پرسش‌نامه و مصاحبه پژوهش در داخل پروپوزال موجود نیست، حتماً آنها را در فایل/فایل‌های جداگانه و در قالب Word ارسال نمایید.

- پیشینه پژوهش ایرانداک

از طریق لینک زیر به وب سایت ایرانداک مراجعه نمایید، اگر این لینک کار نکرد، خودتان به وب سایت ایرانداک، قسمت سامانه پیشینه پژوهش مراجعه نمایید:

<https://pishineh.irandoc.ac.ir>

بعد از ثبت نام و وارد کردن اطلاعات، حداکثر تا دو روز کاری، فایل تأییدیه ایرانداک به صورت pdf و به طور خودکار برای شما ایمیل می‌شود. این تأییدیه باید عیناً و بدون اختلاف یک کلمه، مطابق با عنوان مصوب پژوهش شما باشد.

ثبت درخواست در سامانه اخلاق در پژوهش دانشگاه

پس از بررسی مدارک ارسالی شما در دانشکده و در صورت بی نقص بودن مدارک، نامه تأییدیه عدم آغاز گردآوری داده‌ها، با امضای معاون پژوهشی دانشکده، از طریق ایمیل برای شما ارسال می‌شود. در این مرحله لازم است این نامه را به همراه کلیه مدارک، در سامانه اخلاق در پژوهش دانشگاه بارگزاری نمایید:

<https://ethics.atu.ac.ir>

برای این کار لازم است در اسن سامانه ثبت نامه نمایید. پس از ثبت درخواست در سامانه، مدارک در کمیته اخلاق در پژوهش دانشگاه، بررسی و تعیین داور می‌شود. پس از انجام داروی اخلاق، نظرات داوران از طریق سامانه، برای شما ارسال می‌گردد. بعد از دریافت و اعمال نظرات داور، فایل/فایل‌های اصلاح شده و هایلایت شده (حتماً قسمت‌های اصلاح شده با هایلایت مشخص شوند) را مجدداً در سامانه بارگزاری نمایید. فایل/فایل‌های اصلاح شده، مجدداً بررسی و در صورت تأیید نهایی داور، کد صادر خواهد شد. شما از طریق سامانه اخلاق، ایمیل و پیامک از صدور کد مطلع می‌شوید. بعد از ثبت درخواست در سامانه، در صورت نیاز به پیگیری، از اطلاعات قسمت «تماس با ما» در همین وب سایت استفاده کنید.

چه زمانی کد صادر می‌شود؟

پس از تأیید نهایی داور، صدور کد از طریق سامانه، ایمیل و همچنین پیامک به اطلاع دانشجو و استاد/اساتید راهنمای گرامی، خواهد رسید (به همان شماره همراهها و ایمیل‌هایی که در فرم پیش از اعطای کد از شما خواسته شده است). این پروسه ممکن است دو ماه و یا کمتر/بیشتر به طول بینجامد. با این حال، تا زمانی که کد برای شما صادر نشده است، نباید وارد فاز گردآوری داده‌ها شوید.

اگر پیش از صدور کد، ناچار به آغاز گردآوری داده‌ها شوم؟

در این صورت حتماً کارشناس دانشکده را در جریان قرار دهید. در غیر این صورت، این کار تخلف محسوب می‌شود و ممکن است تبعات نامطلوبی برای کل دانشگاه در پی داشته باشد.

کد در کجا صادر می‌شود؟

کد اخلاق از سوی سامانه ملی اخلاق در پژوهش‌های زیست پزشکی (و نه دانشگاه) با عنوان پژوهش و به نام استاد/اساتید راهنما صادر خواهد شد (و نه دانشجو). پس از صدور کد، برای دریافت گواهی آنلاین فارسی و انگلیسی کد اخلاق، می‌توانید به این لینک مراجعه نمایید (با کلیک روی قسمت "جزئیات" که مقابل عنوان پژوهش شما درج شده، می‌توانید گواهی را به زبان فارسی و انگلیسی دانلود کنید).

<https://ethics.research.ac.ir/PortalCommittee.php?code=IR.ATU.REC>

بعد از صدور کد چه اتفاقی می افتد؟

پس از صدور کد شما می توانید بر اساس نقطه نظرات دریافت شده از کمیته اخلاق و پس از اعمال اصلاحات مورد نظر کمیته اخلاق، و با ارائه فرم های رضایت نامه ای به آزمودنی ها، پژوهش خود را آغاز نمایید. نمونه فرم های رضایت نامه ای شما می تواند به پایان نامه/رساله شما پیوست شود. همچنین می توانید گواهی اخلاق را به نشریات داخلی و خارجی جهت چاپ مقالات مستخرج از پژوهش، ارائه نمایید.

توجه داشته باشید که در صورتی که بعد از اخذ کد، به هر دلیل، هرگونه تغییری در عنوان یا محتوای پروپوزال شما رخ دهد، لازم است کارشناس دانشکده را مطلع سازید.

با آرزوی موفقیت

سیده لیلا ساداتی

کارشناس پژوهشی دانشکده

تیر ۱۴۰۳

اطلاعات تماس:

۰۲۱۴۸۳۹۳۱۵۹

sadatiatu@gmail.com

ایتا: Sadati_ATU